

Cijfers over

Autisme

Autisme is een stoornis die zich niet makkelijk laat omschrijven. Autisme kan namelijk op verschillende manieren en in verschillende gradaties tot uitdrukking komen. Om deze reden wordt in de laatste versie van het psychiatrisch handboek 'Diagnostic and Statistical Manual of Mental Disorders' (DSM-5) de verzamelterm 'autismespectrumstoornis' (ASS) gebruikt als overkoepelende classificatie voor verschillende soorten stoornissen zoals de stoornis van Asperger en de pervasieve ontwikkelingsstoornis. Binnen de ASS zijn twee hoofddomeinen te onderscheiden, gekenmerkt door een beperking in de sociale communicatie en de aanwezigheid van beperkt, zich herhalend gedrag. Hiervoor stelt de DSM-5 zeven criteria. Een nieuw criterium is de aanwezigheid van sensorische over-, of ondergevoeligheid. Om een diagnose ASS te krijgen dient een cliënt te voldoen aan drie criteria van de sociale communicatie en aan twee van de vier criteria bij het beperkte, repetitieve gedrag.

Vijf stoornissen

In de DSM-IV, de voorgaande versie van dit classificatiesysteem, waren er vijf stoornissen die onder autisme vielen: de autistische stoornis, de stoornis van Asperger, het syndroom van Rett, de desintegratieve stoornis en PDD-NOS. De DSM-5 hanteert een meer geïntegreerde benadering en heeft deze verschillende stoornissen samengevoegd onder het begrip autismespectrumstoornis. Dit is voortaan een overkoepelend begrip voor wat voorheen als aparte stoornissen werd opgevat.

Deze vijf stoornissen hebben twee belangrijke kenmerken gemeenschappelijk:

- Mensen met een autismespectrumstoornis hebben allemaal beperkingen in de sociale communicatie.
- Mensen met een autismespectrumstoornis laten beperkt, zich herhalend gedrag zien. Dat laatste kan bijvoorbeeld blijken uit een overmatige gehechtheid aan routines, een grote gevoeligheid voor veranderingen en een intense gefixeerdheid op ongebruikelijke voorwerpen.

Volgens de DSM-5-criteria zijn symptomen van een autismespectrumstoornis al op jonge leeftijd aanwezig. Vaak worden die pas als zodanig herkend wanneer ze tot probleemgedrag leiden, bijvoorbeeld wanneer een kind voor het eerst naar school gaat. Wanneer een kind intelligent is of wanneer het opgroeit in een gestructureerd gezin, kan dat als beschermende factor werken, waardoor er geen probleemgedrag ontstaat.

Bronnen

- [Thema autisme op de website van Kenniscentrum Kinder- en Jeugdpsychiatrie](#)
- [DSM 5](#)

Kerncijfers

Landelijk

In 2017 zegt 2,5 procent van ouders van kinderen van 4 tot 12 jaar dat hun kind autisme of een daaraan verwante stoornis heeft. Dat betekent dat het volgens deze ouders om ongeveer 40.000 kinderen van 4 tot 12 jaar gaat. Bij jongens komt het volgens deze gegevens ruim twee keer zo vaak voor als bij meisjes (jongens: 3,6 procent, meisjes: 1,4 procent). Deze cijfers zijn gebaseerd op de Gezondheidsenquête (CBS, 2018), die is gehouden onder ouders.

Er is in Nederland geen onderzoek gedaan naar het aantal geregistreerde diagnoses autismespectrumstoornis. In buitenlands onderzoek wordt de prevalentie van stoornissen in het

autismespectrum gewoonlijk op 60 tot 100 per 10.000 mensen geschat, of ongeveer 1 procent. Omdat geen verschillen worden gevonden tussen etnische groepen of tussen groepen met een verschillende sociaaleconomische status is er geen reden om aan te nemen dat de prevalentie in Nederland zou afwijken van het buitenland, stelt de Gezondheidsraad (2009). Het CBS heeft ook gegevens verzameld over de diagnose-behandelcombinaties (dbc's) uit de geestelijke gezondheidszorg. In 2011 waren er binnen de tweedelijns curatieve geestelijke gezondheidszorg 26.000 behandeltrajecten van 4- tot 12-jarigen. Jongens worden vier maal zo vaak behandeld als meisjes.

Stijging van aantal diagnoses

Studies uit de jaren zeventig kwamen op een prevalentie van autisme van 2 tot 5 personen per 10.000. Tegenwoordig wordt dus uitgegaan van een hogere prevalentie. Die stijging kan grotendeels verklaard worden door de verruiming van de diagnostische criteria en de opname van Asperger en PDD-NOS in het autismespectrum, een betere onderkenning en een toegenomen bewustwording van autisme.

Vaker bij jongens dan bij meisjes

Duidelijk is dat stoornissen in het autismespectrum voor een groot deel erfelijk bepaald zijn, waarbij het vaker voor lijkt te komen bij jongens en mannen dan bij meisjes en vrouwen. De verhouding is ongeveer vier op één. Tussen de 40 en 60 procent van de mensen met een stoornis in het autismespectrum heeft een verstandelijke beperking (Gezondheidsraad, 2009).

Laatst bewerkt: 18 april 2018

Gebruikte onderzoeken en/of registraties

- [Gezondheidsenquête](#)

Gebruikte publicaties

- [Centraal Bureau voor de Statistiek \(2018\). Autisme onder 4-12 jarigen.](#)
- Gezondheidsraad (2009). 'Autismespectrumstoornissen: een leven lang anders'. Den Haag: Gezondheidsraad. Pub.nr. 2009/09: p. 48 ev.

Deze informatie is op 12 augustus 2019 gedownload van www.nji.nl.